

FISKERIDIREKTORATET

BLÅSKJELLOPPRYDDING

Opprydding etter Hvaler Skjell AS, Hvaler kommune - Østfold

Rapport fra Fiskeridirektoratet

Tittel: Opprydding etter Hvaler Skjell AS, Hvaler kommune - Østfold		År 2015	Arkivsaksnummer:
Saksansvarlig: Gunnar S. Larsen	Ansvarlig avdeling: Region Sør	Dato utgitt: Mai 2015	ISSN/ISSB:
Emneord: Konkurs, abandonerte skjellanlegg, samarbeid mellom offentlige etater.			Totalt antall sider:
Sammendrag: Hvalerskjell AS i Hvaler kommune, Østfold gikk konkurs i desember 2012. Selskapet hadde 10 blåskjelltillatelser i Hvaler kommunes sjøområde og anleggene ble abandonert. Hvaler kommune anmodet Fiskeridirektorat å fjerne anleggene juni 2013. Fiskeridirektoratet region Sør startet prosessen med å kontakte tenkelige samarbeidspartnere for å få gjort dette arbeidet. Hvaler kommune med skjønnsmidler, Østfold fylkeskommune og Fiskeridirektoratet gikk inn med midler for å rydde opp. Det svenske selskapet Scanfjord Mollösund AB fikk i oppgave å fjerne anleggene og det ble lagt stor vekt på gjenbruk av utstyret som ble fjernet fra Hvalerskjærgården! Arbeidet startet opp mars 2014 og ble ferdigstilt november samme år.			

Innhold

Sammendrag	2
1. Bakgrunn	4
2. Oppryddingsprosjektet Hvaler Skjell AS	6
2.1 Befaring skjell-lokaliteter	7
2.2 Gjennomføring av prosjektet	7
Vedlegg	14

1. Bakgrunn

Hvalerskjell AS i Hvaler kommune, Østfold gikk konkurs i desember 2012. Selskapet hadde 10 blåskjelltillatelser i Hvaler kommunes sjøområde. Samtlige tiltalelser ble gitt før kravet om garanti ble innført.

Hvaler kommune er en skjærgårdskommune hvor mange tilbringer sommerferien sin, med et stort antall hytter ca. 4.700. De fleste som har hytte i kommunen har også fritidsbåt. Hyttene er spredd ut over kommunens øyer og holmer.

I tillegg er kommunens sjøområde gjennomfart for farledene til både Borg og Halden havn.

Hvaler kommunestyret fikk forelagt den 20.06.2013 forelagt saken om konkursen og vedtok bla følgende:

Med hjemmel i kommunelovens § 6 vil kommunestyret i Hvaler kommune anmode Fiskeridirektoratet å fjerne abandonerte blåskjellanlegg i Hvaler kommunes sjøområde – i samsvar med «Rapport – Opprydding i akvakulturnæringen med spesiell vekt på blåskjellnæringen».

Hvaler kommune mottok brev den 02.05. 2013 fra Advokatfirmaet Planke DA, hvor de opplyste at Hvalerskjell AS ble begjært konkurs 07.12. 2012. Den 19.04. 2013 vedtok bobestyrer å abandonere driftstilbehøret i selskapet.

Dette driftstilbehøret er 10 blåskjellanlegg som er anlagt i Hvalerskjærgården. Driftstilbehøret er abandonert til et selskap som er slettet/under sletting pga. konkurs – og vil dermed i praksis være eierløst gods. Aksjonærene i et AS hefter for selskapet med sin aksjepost og ved konkurs er det ikke tilstrekkelige midler i boet til å dekke selskapets gjeld.

Samtlige aksjonærer har tapt sin aksjepost – og det er ingen eiere når et selskap er slettet fra Brønnøysundregistrene.

Fiskeridirektoratet gav i 1998 -1999 tillatelser til disse anleggene. I henhold til forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret; FOR 2004-12-22 nr. 1799, skal det innbetales depositum eller tegnes forsikring eller stilles annen sikkerhet før konsesjon kan gis. Dette ble vedtatt ved forskriftsendring i 2007. Hensikten var å sikre at det var avsatt midler til opprydding ved opphør av selskapet ol. Denne forskrift ble vedtatt etter at det ble gitt konsesjon til blåskjelloppdrett i Hvaler, slik at den ikke er gjeldende for disse anleggene.

Imidlertid har Fiskeri- og Kystdepartementet i en pressemelding 50/2007 om opprydding etter konkurser i akvakulturnæringen vist til «Rapport – Opprydding i akvakulturnæringen med spesiell vekt på blåskjellanlegg».

I rapportens pkt 8.1.3 Mangler ansvarlig juridisk subjekt (den ansvarlige ukjent eller er et AS som er slettet), heter det blant annet:

Hvor en ikke har noe ansvarssubjekt som kan pålegges å gjennomføre oppryddning, foreslås det at oppryddingen foretas gjennom et samarbeid mellom stat, kommune og næring. Gjennomføringen bør ledes av Fiskeridirektoratet som også kan bistå med personellressurser. Næringen disponerer høstebåter som kan benyttes. Kostnadene bør søkes dekket gjennom salg av utstyr.

Alternativt kan det offentlige, ved Fiskeridirektoratet, overta ansvaret for oppryddingen alene, og dekke kostnadene gjennom salg av utstyr.

Gjennomføres oppryddingen i regi av det offentlige, foreslås det at det utarbeides en oversikt over eierløse anlegg, og en tiltaksplan for hvert anlegg. Dersom det blir behov for å søke om tillatelser/dispensasjon etter regelverk som ikke ligger under FKD, anbefales det at Fiskeridirektoratet utarbeider nødvendige søknader på vegne av det offentlige. Før oppryddingen gjennomføres, bør det foretas en juridisk vurdering av forholdet til rettighetshavere av anleggene.

Hvor utstyret er eierløst vil man kunne disponere økonomisk over utstyret og ha mulighet til å dekke oppryddingskostnader ved salg, jf. Lovavdelingens uttalelse datert 6.7.2007. I de tilfeller det er klart at eiendomsretten med hensikt er oppgitt eller hvor det er mye som taler for at eiendomsretten er oppgitt, (eksempelvis hvor utstyret har ligget ubrukt i mange år,) vil staten ved å tilegne seg utstyret bli eier med de eierrettigheter det innebærer. Det samme er tilfelle hvor utstyret er et eierskap som er slått konkurs og senere oppløst. Eventuelle panterrettigheter vil imidlertid kunne være i behold og det må derfor tilveiebringes informasjon om dette og undersøkes hvorvidt panteretten på selvstendig grunnlag kan anses bortfalt, eller kan frafalles og evt. få slettet heftelsen fra Løsøreregisteret.

Følgende fremgangsmåte anbefales for gjennomføring av opprydding når den ansvarlige er et aksjeselskap som er slettet for eksempel etter konkurs, eller det ikke er mulig å avdekke hvem den ansvarlige er:

- 1. Det vurderes om blåskjellene er høstbare, og om de kan brukes til humant konsum. Eventuelle interesserte tilbys å kjøpe biomassen.*
- 2. Hvis ikke blåskjellene kan brukes til konsum, vurderes om andre oppdrettere kan overta utstyr og biomasse. Anleggene må da gjøres kjent i blåskjellnæringen. Det utarbeides en oversikt over utstyr og beskaftenhet slik at næringsaktører kan vurdere om de ønsker å kjøpe utstyr.*
- 3. For de anleggene hvor det ikke finnes interesserte kjøpere/overtakere, renses utstyret for biomasse og tas opp for gjenbruk/gjenvinning. Det vurderes om blåskjellene kan tilbakeføres, enten på samme lokalitet eller på annen lokalitet. Miljøhensyn vil være avgjørende for hvilket område som benyttes. Det vil således kunne være behov for eventuell flytting av biomasse, samt opptak av tau, flytelementer mv. For annet avfall, som ikke er biomasse, forsøkes gjenbruk, gjenvinning, og subsidiært deponi.*

I tiden etter konkursbegjæringen hadde anleggene til tidligere Hvaler Skjell AS vært uten tilsyn og som følge av mye is har en del bøyer/tønner kommet i drift. I tillegg var det ikke oppfølging av nødvendig lysmerking av anleggene, slik lysmerking skal være montert på anleggene for å hindre at båter går på anlegget i mørket.

Fiskeridirektoratet fikk henvendelse fra Hvaler kommune pr. brev av 27.06.2013. Hvaler kommune anmoder Fiskeridirektoratet om å iverksette nødvendige tiltak for å fjerne anleggene.

I tilsvar til Hvaler kommune primo august 2013 gav Fiskeridirektoratet region Sør en enkel orientering om sitt ansvar mht. eierløse blåskjellanlegg.

2. Oppryddingsprosjektet Hvaler Skjell AS

Hvaler kommune hadde i forkant av oversendelse av sitt brev til Fiskeridirektoratet hatt kontakt med bostyrer og med det svenske selskapet Scanfjord Mollösund AB som kom med et tilbud om opptak av de 10 skjellanleggene. Selskapet hadde ikke inspirert anleggene, men de hadde levert og satt ut de fleste av de 10 anleggene, de kjente således anleggene godt.

De antydte imidlertid en pris på opptak av anleggene – ca. SEK 100.000 pr. anlegg. Da forutsetter de overtakelse av brukbart utstyr - kostnadsfritt.

Forutsetning for dette foreløpige tilbudet er at Hvaler kommune stiller kai, med strøm og vann til rådighet og med nødvendige containere til avfall.

Fiskeridirektoratet region Sør startet i september 2013 en intern prosess med abandonerte skjellanlegg – eierløse skjellanlegg.

Proessen var tenkt gjennomført slik at enkeltprosjekter skulle ledes av Fiskeridirektoratet region Sør som skulle bistå med personellressurser, i samarbeid mellom statsetater, fylkes-kommuner, kommuner og næring.

Det ble utarbeidet liste over anlegg fra Østfold t.o.m. Rogaland. Det ble besluttet å sette fokus på anleggene i Hvaler kommune.

Ut i fra lokalkunnskapen ved fiskerikontoret i Fredrikstad ble det tatt kontakt med tenkelige samarbeidspartnere i Østfold som kunne bidra i trå med «Rapport – Opprydding i akvakulturnæringen med spesiell vekt på blåskjellanlegg». Det ble tatt kontakt med Innovasjon Norge, Kystverket Sørøst, Fylkesmannen i Østfold, Østfold fylkes kommune og Hvaler kommune hvor problemstillingen mht. Hvalerskjell AS konkursen ble lagt frem.

Resultatet av våre henvendelser ble at representanter fra Østfold fylkeskommune, Hvaler kommune og Fiskeridirektoratet region Sør skulle møttes den 5. november 2013.

2.1 Befaring skjellokaliteter

I forkant av møtet ble det gjennomført en befaring 2. oktober 2013 av samtlige lokaliteter til tidligere Hvaler Skjell A/S i Hvaler kommune.

Anleggene var fordelt på 10 lokaliteter i den nordre delen av Hvaler kommune. Tilstanden av anleggene bar preg av ikke å være skjøttet og teknisk stand på anleggene varierte fra god til svært dårlig. Anleggene var av typen «svenskeband». Det ble sjekket om det var skjell på enkelte lokaliteter hvor anleggene lå tyngre i sjøen. Rapport se vedlegg.

Kart over tidligere Hvaler Skjell AS 10 lokaliteter (svarte firkanter markerer enkelt lokaliteter)

2.1 Gjennomføring av prosjektet

Møte 5. november 2013

Representanter fra Østfold fylkeskommune, Hvaler kommune og Fiskeridirektoratet region Sør møttes på fiskerikontoret i Fredrikstad 5. november 2013.

Resultatene fra befaringen 2. oktober 2013 ble lagt frem og med enighet at her var det viktig å få ryddet opp så raskt som mulig – dette måtte vi få til! Viktig å få gjort dette raskest mulig og dette måtte gjøres ordentlig. Scanfjord Mollösund AB som hadde lagt ut anleggene og som også hadde vært med på befaringen 2. oktober, skulle kontaktes for å få et endelig tilbud for fjerning av alle 10 anleggene.

Møtet avklarte dagens situasjon og den videre fremdrift.

Hvaler kommune kunne stille tildelte skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Østfold. Fiskeridirektoratet region Sør hadde fått bevilget interne midler som ble «øremerket» prosjektet. Østfold fylkeskommune skulle fremme forslag til fylkesutvalget og mulige midler.

Hvaler kommune ble «prosjekteier» til prosjektet og Fiskeridirektoratet region Sør skulle bistå med det administrative/sekretariat.

Mht. gjenværende skjell i noen av anleggene skulle Fiskeridirektoratet sjekke med forlengelse av Debio-godkjenning som utløp 2013.

Partene skulle holde hverandre oppdatert mht. prosjektet i egen etat.

November – desember 2013

Det ble innhentet tilbud fra Scanfjord Mollösund AB som var på SEK 900.000 eks mva. – omregnet til daværende kurs 0,92 - NOK 830.000.

I utgangspunktet ble det satt opp en tentativ fordelingsnøkkelen mht. finansiering på tilbudet - Hvaler kommune NOK 280.000, Østfold fylkeskommune og Fiskeridirektoratet region Sør NOK 270.000.

Hvaler kommune var tildelt skjønnsmidler i 2013 og 2014 fra Fylkesmannen i Østfold til formål innenfor havne- og farvannslovens områder. Kommunen avsatte NOK 280.000 av disse midlene. I tillegg vil Hvaler kommune bidra med containere for fjerning av avfall fra anleggene, og fri benyttelse av offentlig kai, med strøm og vann. Fiskeridirektoratet hadde ved årets slutt stilt NOK 200.000 til rådighet. Vedtaket i Østfold Fylkesting forutsatte at de totalt bidrar med NOK 270.000. Det forutsettes at de resterende midler ble stilt til rådighet i løpet av 2014.

Begrunnelse for å gi Scanfjord Mollösund AB oppdraget

I henhold til § 5, 2 i lov om offentlig anskaffelser – skal anskaffelser så langt mulig være basert på konkurranse. Imidlertid er det mulighet for inngåelse av avtale uten konkurranse i forskriftens § 2-1 (2) a og b.

Scanfjord Molløsund AB har lagt ut samtlige anlegg, gjennom dette arbeidet innehar selskapet posisjoner på forankring som er festet på bunnen – enten i form av ankring eller ved bolter boret fast i fjell på havbunnen. De er det eneste firmaet i området som har utstyr og kompetanse til å fjerne alt utstyr som er utplassert, både over og under vann. I tillegg vil de kunne håndtere skjell på anlegget på en ansvarsfull måte. Videre viser erfaringer fra Fiskeridirektoratet at denne anskaffelsen er svært fordelaktig i forhold til de opplysninger som vi innehar. Tidligere anbud har vært på ca NOK 250.000 pr. lokalitet mot NOK 82 800 fra Scanfjord Mollösund AB.

Plan for oppstart for fjerning av anleggene ble satt til primo mars 2014 avhengig av mulige isforhold og skulle være ferdig før desember 2014.

Januar – mars 2014

Fra befaringene høsten 2013 viste det seg at det var blåskjell igjen på tre lokaliteter - Bomme, Gunilla og Vesle Gunilla. Det var derfor ønske om å kunne høste disse. Høstetillatelse gis av Mattilsynet og for å kunne gi dette må høstingslokaliteter ha tillatelsesnummer. Etersom Hvaler Skjell AS hadde gått konkurs desember 2012 var tillatelsene for selskapet trukket tilbake av Fiskeridirektoratet.

Fiskeridirektoratet ved forvaltningsseksjonen i kyst- og havbruksavdelingen fikk på plass midlertidige tillatelser, men ikke uten utfordringer da et utenlandsk norskregistrert selskap ikke kunne registreres i akvakulturregisteret. «Problemet» ble løst til prosjektets beste.

Oppryddingsarbeidet startet opp i uke 12.

Fartøyet til Scanfjord Mollösund AB ble benyttet til oppryddingen etter Hvaler skjell AS.
Foto: Scanfjord Mollösund AB.

April – mai 2014

Første delen av arbeidet med oppryddingen ble avsluttet før sommeren ultimo mai. Status før sommeren var da at fire av lokalitetene – Aspholmen, Kværndalen og Kors-havn var alt materiell tatt bort med unntak av ankre som skulle tas opp senere. Høkeliholmen var en av tre rigger bort. Bomme ble skjellene høstet og samleband og bøyer var fjernet. På lokalitetene Gunilla og Vesle Gunilla viste analyser av skjellene at inneholdt av alggifter (PSP) var over tillate grenseverdier.

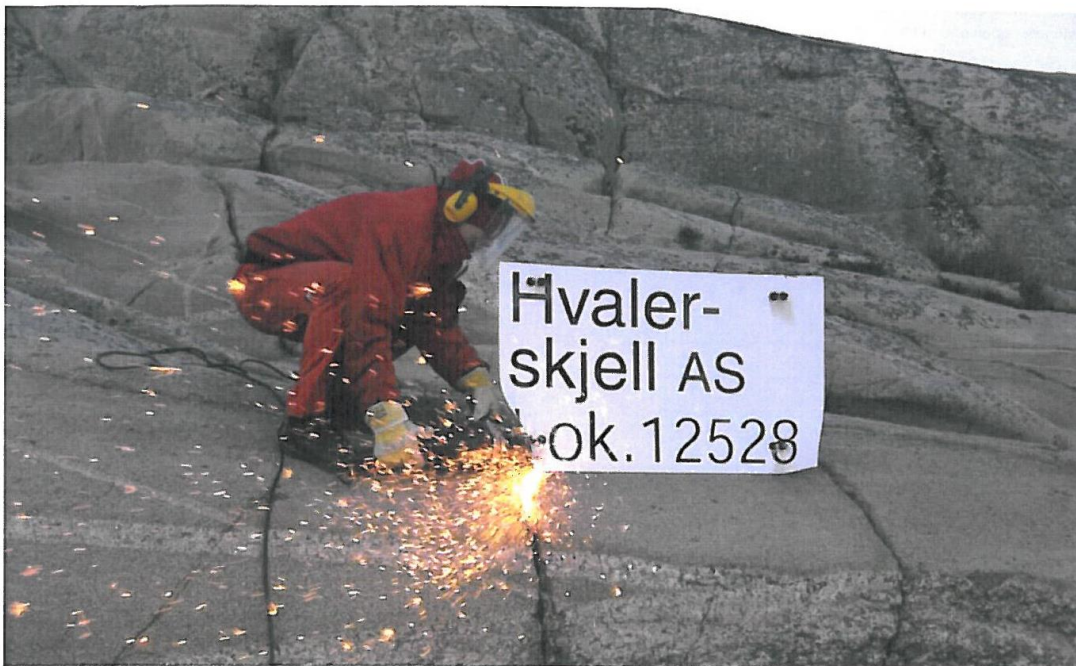
Arbeidet ble planlagt gjenopptatt august/september

August – November 2014

Status pr. 15. september 2014; Aspholmen, Kværndalen, Korshavn, Blindskjæra og Bomme ferdig ryddet. Arbeid på de andre lokalitetene var påbegynt med unntak av Vesle Gunilla.

Status pr. 15. november 2014. Scanfjord Mollösund AB som har stått for oppryddingen av 10 skjellokaliteter, har fullført arbeidet med opprydding innen antatt slutføringsdato 1. desember 2014.

Skjærgårdstjenesten bistod med fjerning av lokalitetsskiltene.

Helt slutt: Alt er vekk. Her fjerner Eivind Børresen fra Skjærgårdstjenesten merket som viser hvor anlegget ved Høkeliholmen har vært.
foto: Skjærgårdstjenesten

Faksimile Fredriksstad Blad 08.11.2014.

Alt tilhørende skjellanleggene på sjø, sjøbunn og land nå er fjernet. Det meste fra anleggene skal gjenbrukes. Relativt lite har blitt kastet - 2 større containere.

Fortøyningsankere tatt opp på land. Foto: Scanfjord Mollösund AB.

Fortøyningsrør tatt på land. Foto: Scanfjord Mollösund AB.

Møte 5. november 2014

Representanter fra Østfold fylkeskommune, Hvaler kommune og Fiskeridirektoratet region Sør møttes på fiskerikontoret i Fredrikstad 11. november 2014.

Orientering om at Scanfjord Mollösund AB som har fullført oppryddingen av 10 skjellokaliteter, har fullført arbeidet med opprydding primo november 2014.

Restbeløpet ca. NOK 80.000 på totalfinansieringen av oppryddingsaksjonen ble løst ved at beløpet ble delt mellom Østfold fylkeskommune, Hvaler kommune og Fiskeridirektoratet region Sør.

Sluttbefaring 9. januar 2015

Den 9. januar ble det gjennomført en sluttbefaring med representanter fra Østfold fylkeskommune, Hvaler kommune, Scanfjord Mollösund AB og Fiskeridirektoratet region Sør på to av Hvaler Skjell AS sine tidligere blåskjellokaliteter.

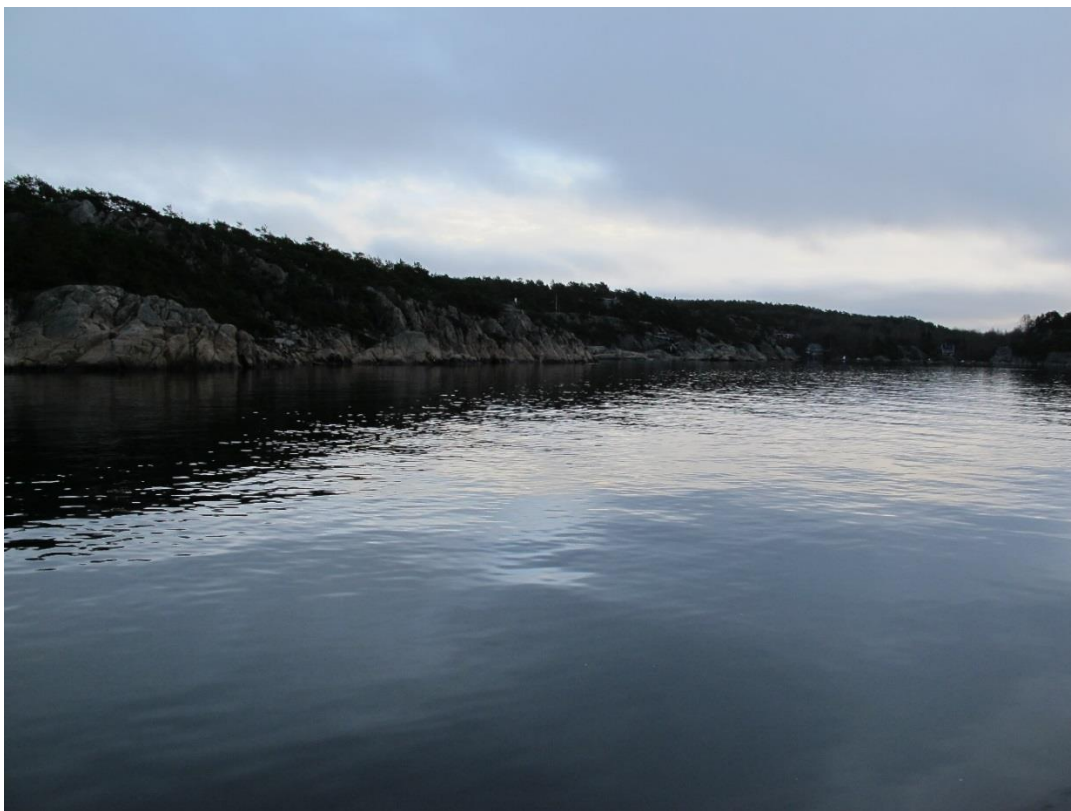

Skjærgårdstjenesten «Heia» ble brukt til sluttbefaring av tidligere blåskjellokaliteter.

Foto: G. S. Larsen

Tidligere lokalitet Høkeliholmen Ø H 0319 - igjen tilgjengelig for allmenheten. Foto: G. S. Larsen

Tidligere lokalitet Nordre Sandøy Ø H 0321. Foto: G. S. Larsen

10 flotte «skjærgårdspjerler» er levert tilbake til Hvaler kommune og til alle som nyter den flott skjærgården på Østfold kysten!

FISKERIDIREKTORATET

RAPPORT - BLÅSKJELLOPPRYDDING

Region: Sør	Dato: 15.10. 2013
Kontor: Region Sør	Jnr. nr.:
Rapportskriver: Gunnar S. Larsen	Arkiv nr.:

SAK: Befaring skjellanlegg Hvaler Skjell - 02. oktober 2013

Det ble gjennomført befaring den 02. oktober 2013 av skjellanleggene til tidligere Hvaler Skjell A/S i Hvaler kommune, Østfold. På befaringen deltok Gunn Karin Karlsen, Hvaler kommune, Arnt Otto Arntsen, Hvaler kommune, Anders Granhed, Scanfjord Mollösund AB -Sverige og Gunnar S. Larsen, Fiskeridirektoratet.

Anleggene er fordelt på 10 lokaliteter i den nordre delen av Hvaler kommune. Tilstanden av anleggene bærer preg av ikke å være skjøttet og teknisk stand på anleggene varierer fra god til svært dårlig. Anleggene er av typen "svenskeband". Det ble sjekket om det var skjell på enkelte lokaliteter hvor anleggene lå tyngre i sjøen.

Lokalitet Nordre- Sandøy

Lokalitet Nordre- Sandøy

Anlegget består av 2 rigger med 10 bæreliner hver - totalt 20 bæreliner på 200 meter.

Ved befaring 7 liner med bånd og blåser.

Ikke skjell i anlegget.

Varsellys på lokaliteten, men ukjent tilstand.

Anlegget ser nogenlunde bra ut.

Lokalitet Høkeliholmen

Lokalitet Høkeliholmen - anleggsflåte

Lokalitet Høkeliholmen - skjellbånd uten skjell

Lokalitet Høkeliholmem

Anlegget består av 3 rigger med 10 bæreliner hver- totalt 30 bæreliner på 200 meter.

Ved befaring midtre seksjon uten tønner og bæreliner liggende på bunn. Ikke skjell i anlegget.

Anleggsflåte mister 2 flyteelementer (se bilde).

Varsellys på lokaliteten, men ukjent tilstand.

Anlegget henger dårlig sammen.

Lokalitet Aspholmen

Lokalitet Aspholmen

Anlegget består av 4 rigger med 5 bæreliner hver - totalt 20 bæreliner på 200 meter.

Ikke skjell i anlegget.

Bæreliner liggende på bunn.

8 tønner hengde i anlegget.

Ankringsline liggende i vannskorpen og farlig for småbåttrafikken.

Varsellys på lokaliteten er defekt.

Anlegget er under oppløsning.

Lokalitet Kverndalen

Lokalitet Kverndalen

Anlegget består av 2 rigger med 5 bæreliner hver - totalt 10 bæreliner på 200 meter.

Ikke skjell i anlegget.

De fleste bæreliner liggende på bunn og 4 bæreliner med tønner.

Varsellys på lokaliteten, men ukjent tilstand.

Anlegget ser nogenlunde bra ut.

Lokalitet Vesle Gunilla

Lokalitet Vesle Gunilla

Anlegget består av 3 rigger med 10 bæreliner hver - totalt 30 bæreliner på 250 meter.

Noe skjell i anlegget.

Mye tønner.

Varsellys på lokaliteten, men ukjent tilstand.

Anlegget ser nogenlunde bra ut.

Lokalitet Vesle Gunilla - skjell og sekkedyr.

Lokalitet Vesle Gunilla - skjell med god fyllningsgrad av skjellmat.

Lokalitet Gunilla

Lokalitet Gunilla

Anlegget består av 3 rigger med 5 bæreliner hver - totalt 15 bæreliner på 200 meter.

Noe skjell i anlegget.

Mye tønner.

Varsellys på lokaliteten, men ukjent tilstand.

Anlegget ser nogenlunde bra ut.

Lokalitet Blindskjæra

Lokalitet Blindskjæra

Anlegget består av 3 rigger med 5 bæreliner hver - totalt 15 bæreliner på 200 meter.

Lite skjell i anlegget.

Mye tønner og rot i anlegget

Varsellys mangler.

Anlegget er under oppløsning.

Lokalitet Bomme

Lokalitet Bomme

Anlegget består av 5 rigger med 5 bæreliner hver - totalt 25 bæreliner på 200 meter.

Havari på et forføyningsrør.

Noe skjell i anlegget – anslått til ca. 40 tonn.

20 bæreliner med tønner.

Varsellys defekt.

Anlegget ser nogenlunde bra ut.

Lokalitet Langenesholmen

Lokalitet Langenesholmen

Anlegget består av 2 rigger med 5 bæreliner hver – totalt 10 bæreliner på 200 meter.

Anlegg er helt høstet og uten tønner

Varsellys på lokaliteten, men ukjent tilstand.

Anlegget ser nogenlunde bra ut.

Lokalitet Korshavn

Lokalitet Korshavn

Anlegget består av 3 rigger med 5 bæreliner hver – totalt 15 bæreliner på 200 meter.

Anlegg er helt høstet og uten tønner

Varsellys på lokaliteten, men ukjent tilstand.

Anlegget henger dårlig sammen.

Telefon: 03495

Faks: 55 23 80 90

Adresse: Postboks 185 Sentrum, 5804 Bergen

Besøksadresse: Strandgaten 229, Bergen

E-post: postmottak@fiskeridir.no

www.fiskeridir.no

Livet i havet – vårt felles ansvar